

29 november 2022

Diarienummer:
S2022/03649

Remissvar avseende utkast till lagrådsremiss ”Ett fönster av möjligheter - stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende” (S2022/03649)

Bakgrund och sammanfattning

Ulricehamns kommun har, som en av flera remissinstanser, beretts tillfälle att svara på utkast till lagrådsremiss ”Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende” (S2022/03649). Remissvaret ska vara Socialdepartementet tillhanda senast den 1 december 2022. Regeringen efterfrågar synpunkter på förslagen i lagrådsremissen. Även Herrljunga kommun har önskat yttra sig över förslaget, varpå remissvaret avser båda kommunerna.

2016 tillsattes en utredning om ett stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende. Uppdraget avsåg att föreslå åtgärder för att stärka detta perspektiv i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare. Utgångspunkten skulle vara barnets grundläggande friheter, rättigheter och barnets bästa enligt FN:s konvention om barnets rättigheter. I januari 2018 överlämnades ett betänkande ”Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende” (SOU 2017:112) där förslag presenterades. Under beredningen av betänkandet framkom det att vissa delar behövde kompletteras vilket gjordes i promemorian ”Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16). Utkastet till lagrådsremissen (S2022/03649) innehåller förslag som syftar till att förbättra skyddet och stödet till de personer som är i behov av ett skyddat boende samt stärka barnrättsperspektivet för de barn som följer med en vårdnadshavare till boendet.

I lagrådsremissen som nu överlämnats föreslås:

Att skyddat boende regleras i socialtjänstlagen som en boendeinsats för den som är i behov av stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp.

- Att skyddade boenden ska vara tillståndspliktiga.
- Att barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende ska bedömas och beviljas insatsen individuellt samt att socialnämnden ska ansvara för att tillgodose barnets behov av stöd- och hjälpinsatser.
- Att barn placeras med stöd av socialtjänstlagen när det finns samtycke från båda vårdnadshavare. När det saknas samtycke från vårdnadshavaren som barnet inte placeras tillsammans med, ska socialnämnden kunna placera barnet i ett skyddat boende efter

ansökan hos Förvaltningsrätten. En sådan placering ska också kunna göras omedelbart av nämnden och underställas rätten.

- Att barnet ska få tillgång till hälso- och sjukvård samt att skolgången ska säkerställas.
- Att förslagen ska träda i kraft 1 juli 2023.

Synpunkter

Ulricehamn och Herrljunga kommuner anser att lagrådsremissens förslag om att stärka rättigheter för både barn och vuxna som lever i skyddat boende är lovvärt. Det är en utsatt grupp och därför angeläget att deras rättigheter stärks.

Ulricehamn och Herrljunga kommuner vill samtidigt framföra följande:

- Kommunerna anser, i enlighet med SKR, att det är tillräckligt med att erbjuda barn som vistas i skyddat boende en läkarundersökning enligt lagen (2017:209) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet istället för att socialtjänsten ska ingripa med tvång.
- Kommunerna anser att målgruppen som kan få bistånd i form av skyddat boende är för bred. Den nya lagen bör inte omfatta alla brottsoffer, utan istället rikta sig till de som utsatts för våld i nära relation enligt definition. Genom det vidare begreppet brottsoffer kan andra målgrupper, såsom avhoppare från kriminell verksamhet, innefattas. Ansvaret för dessa förflyttas därmed från annan huvudman till socialtjänsten. Detta skulle medföra krav på omfattande utbildningsinsatser, förändrade arbetssätt, ökade kostnader etc. inom kommunerna.
- Kommunerna befarar att den nya lagen kommer medföra en ökad arbetsbelastning med ökad kontroll och upphandling av de skyddade boenden som används. Upphandlade avtal för skyddade boenden finns inte hos alla kommuner idag.
- Behovet av personella resurser kommer att öka i kommunerna, främst inom myndighetsutövning med ökad handläggning gällande barns utredningar, överväganden och omprövningar, rättsprocesser etc.
- Kommunerna anser att kompetensförsörjningen redan idag är en stor utmaning för socialtjänsten. Lagförslaget skulle medföra förändrade interna arbetssätt och en ökad arbetsbelastning i en redan ansträngd sektor. Risken ökar för konsekvenser i form av ytterligare ökad personalomsättning och svårigheter att rekrytera. Ett sådant scenario gynnar inte de barn och vuxna som behöver skydd och stöd. Ett större antal skyddade boenden än vad som finns idag kommer sannolikt också att konkurrera med kommunerna om de kvalificerade personalgrupperna.
- Kommunerna menar att tidsramen för implementering av de förslag och förändringar som remissen gör gällande är alltför snäv.
- Kommunerna tillstyrker förslaget att rätten till skolgång behöver stärkas, då det är av avgörande betydelse att barn i aktuell målgrupp så snart det är möjligt, kan återgå till sina ordinarie rutiner och få en så sammanhållen skolgång som möjligt.

- Kommunerna anser att förslaget kommer att belasta kommunernas ekonomier kraftigt då det inte genomförs i enlighet med finansieringsprincipen enligt SKR. Kommunerna ställer sig bakom de beräkningar som framtagits av SKR gällande reformen.
- Lagförslaget anger att barn ska få egna biståndsbeslut, där det saknas samtycke från en av vårdnadshavarna, och placeras på skyddat boende efter ansökan hos Förvaltningsrätten, med följande rättsprocess. Kommunerna ser en allvarlig risk att färre våldsutsatta söker skydd och hjälp hos samhället om förslaget antas i nuvarande form. Lagförslaget innebär att det blir ett ännu större steg för människor att ta, att våga lämna en våldsam relation, om det samtidigt finns en större risk att barnen inte får följa med till det skyddade boendet.
- Kommunerna menar att lagförslaget är juridiskt otydligt när det gäller föräldraansvaret för det placerade barnet. Om barnet placeras tillsammans med en av vårdnadshavarna och denne har bedömts ha fullgod föräldraförmåga, så menar kommunerna att det uppstår en otydlighet och riskerar att bli oetiskt att socialtjänsten ändå ska vara inne i ärendet, utifrån barnets biståndsbeslut, och påverka föräldrarnas rätt att utöva sitt föräldraskap, t.ex. gällande frågor som rör hälsa och skolgång.
- Kommunerna menar att lagförslaget inte står i linje med Tillitsdelegationens inriktning då förslaget riskerar att genom ytterligare styrande lagförslag skapa hinder för det tillitsfulla mötet mellan medborgare och medarbetare socialtjänsten och på de skyddade boendena. Förslaget i sin nuvarande utformning riskerar dessutom att både skapa ökad andel styrande administration och minskat utrymme för tillitbaserat stöd för de föräldrar som söker stöd eftersom de riskerar att få sitt föräldramandat begränsat om de söker skydd.

Beslut

Ulricehamn och Herrljunga kommuner beslutar att avsända remissvaret avseende utkast till lagrådsremiss "Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende" (S2022/03649) till Socialdepartementet.

Ulricehamns kommun

Datum 29 november 2022

.....

Kristina Rosenberg

Verksamhetschef Individ- och Familjeomsorgen
Sektor Vårld
Ulricehamns kommun

Herrljunga kommun

29 november 2022

.....
Christel Andersson

Verksamhetschef Individ- och Familjeomsorgen
Socialförvaltningen
Herrljunga kommun

Herrljunga kommun, Box 201, 524 23 Herrljunga,
Besöksadress Torget 1, Herrljunga
Telefon 0513-170 00 * Telefax 0513-171 33
org.nummer 212000-1520 * www.herrljunga.se

**ULRICEHAMNS
KOMMUN**

TELEFON 0321-59 50 00 (vx) E-POST
kommun@ulricehamn.se
BESÖKSADRESS Bogesundsgatan 22 POSTADRESS
523 86 Ulricehamn WEBB ulricehamn.se
FACEBOOK facebook.com/ulricehamnskommun